

format també compostos en -o-? Potser sí. Però no és segur que això fos possible, i menys és versemblant que entre tants casos de cpts. en VERN- no n'hi hagi d'altres en *Verna*. Car realment el cèltic continental formava compostos en -A- + X: *Vea-minios*, *Vea-mo-* 5 *nios*, també *Vala-genta*, estan documentats en el Holder. Sense haver de recórrer més que les columnes immediates a les dels noms en *Verno*, hi ha el conegudíssim VALA-BRIGA, tan documentat ja a l'Antiguitat, d'on el prov. *Valabrègues*; i d'aquest semblen provenir 10 el nostre *Vall-lobrega* i potser *Valla-briga*. Hi ha gué *Uxello-dunum*, i *Uxello-ialon*, però també UXELLÁ-BRIGA, que com vaig demostrar en el treball de *Beitr. z. Nfgn.* és l'etimón del llenguadocià *Chalabra*, -*abre* (dept. Aude).

El fet, doncs, que, en canvi, no hi ha compostos en VERN- però sí una massa enorme de noms formats amb VERN-, escampats per França entera, és una prova que la forma masculina o neutra VERN- ja era gallo-cèltica i celta continental.

No sols per això, sinó per tota la qüestió de *vern*, ens interessa també saber si era mot heretat de l'indoeuropeu; i quina fou la seva etimologia remota en aqueix nivell lingüístic. Es podria pensar que hi tingui parentiu el nom noruec del vern, que és *or* (o bé 25 *oretræ*, compost amb un homòleg de l'angl. *tree* 'arbre') d'ic. noruec-angl. de Larsen (atès que la *w*-desapareix fonèticament en certes variants escandinaves); però és idea enganyosa car es deu tractar del mateix que l'esc. ant. *olr* 'vern' mot del germànic comú < 30 germ. ALIRA (> angl. *alder*, al. *erle*) Pok., *IEW*, 307). Una altra idea seductora seria suposar que vingüés d'una formació indoeuropea *UPER-NO- 'superior, alt' (= *supernus*, gr. *ὑπερ* etc.) en el sentit de 'arbre de les terres altes' (puix que la -P- caigué sempre en cèl-

tic). Però, en realitat, sembla que la bona etimologia del cèlt. VERN-NO-, està trobada: segons l'acord de Walde-P. (I, 292), Vendryes (*Rev. Celt.* XLVI, 137), Pok. (*IEW*, 1169), Lidén etc., existiria ja VERN-NO- 40 indoeuropeu. Algunes de les proves que en donen són prou objectables, car aquest VERN-NO- a penes està representat en altres famílies indoeur. que en cèltic, i són representants certament discutibles; es redueixen a dos: arm. *geran*, però aquest només significa una mena de biga («trabs, tignum») i per tant només recolza en el sentit de 'arbre o pal de vaixell', que ha assumit el mot en cèltic insular, però secundàriament; i l'alb. *verrë*, llengua on -RN- > *rr* és normal, i aquí sí que es tracta d'un nom d'arbre, no el vern però sí un de tan semblant, l'àlber («*Populus alba*»), que és un trasllat de sentit perfectament acceptable; però sóc de la mateixa opinió que Jud (*l. c.*), que donat l'isolament d'aquesta forma albanesa veia probable que sigui un dels tantíssims manlleus de l'albanès al romànic primitiu, que per més que sigui celto-romànic bé pogué arribar 55 allà des de la Gàl·lia cisalpina.

Però tanmateix VERN-NĀ degué ser una formació cèltica d'arrel indoeuropea. És convincent l'explicació de Pokorny: derivat de l'arrel VERN- 'aigua', d'on el scr. 60

vār 'aigua', irani *vār* 'pluja', tocari *war* 'aigua', paleoslau *vīrēti* 'brollar', eslau comú *izvorŭ* 'deu, font', lit. *versmė* id., *virti* 'borbollejar, brollar' (Pok., *IEW*, 80-81). Ara bé, des de l'arrel VERN-, tant es pogué formar, amb el sentit de 'arbre d'aigües', un masculí neutre VERN-NO- com el femení VERN-NĀ, únic conservat en cèltic insular, però tots dos, i sobretot aquell, en cèltic continental.

DERIV.: *Vernet*, molt repetit com a NLL (sengles pobles del Conflent, Perpinyà, Segre mitjà etc.). I molts més en la toponímia menor, p. ex. en el Pallars, *Font del Bernet Ample* a Escàs, Barranc d'*Ambernès* a Caregue (< *En-Vernets*).

També es digué *vernar* el 'bosquet de verns' (doc. 15 del S. XIV, RLR XV, 47), però *vernedà* ha estat la designació pan-cat. [1168]: «In manso de *Vernedes*» (RLR III, 289). «Perquè los ocellets canten per la *vernedà*», *Romillo*. (MilàF, 228C,f). «Pep Ventura era un temperament romàntic --- Què hauria pagat ell de tenir aquell aplom --- dels Codina i dels Terrerol! I tot per quatre nocions de contrapunt --- que --- no els servien per a crear res de bo; mentre que ell era la fluència suau de les clares aigües de muntanya, que salten de l'un marge a l'altre del xaragall o pels corriols rosolants de la *vernedà*; «Quan vingui el temps d'aplegar-se en la *vernedà*, sota dels oms i dels lledoners, vora les fonts, fruïrem, amb l'esposa i els fills, de la pau retrobada», Coromines (*Pep de la Tenora*, O. C., 1221a10; discurs de 1921 al Castell d'Oïèrdola, O. C., 1513a); «--- a pesar de l'altíssima *vernedà* que em tapava la vista de ponent, els besllums que --- clapejaven el bosc ---», Ruyra (*La basarda*, *Pinya de Rosa* I, 90). *Vernadell* gran collada de les Alberes. *Vernatar* (Camprodon, Ripollès). *Vernosa* (Jampy, valls del Canigó; «en el Prat dels Polls hi ha una *børnūz*» Clarà de Conflent, 1959).

CPT.: «*Falvernīs*, arbre» sense més indicacions *DAG.* i sense altra dada coneguda: bastant clar que deu ser un compost de *fals* + *vern(is)* amb caiguda gens sorprenent de la -s- per fon. sintàctica (que fóra normal en ross. i en balear); ¿testimoni cat. del tipus VERNI(A) de França? (cf. n. 1). Però, no sabent on s'usa, no poden eliminar la possibilitat d'un plural xipella en lloc de *-vernes*; o d'un de capcinès en lloc de 45 *-verns*.

1 *Vergne* i *Lavergne* estan molt estesos avui per aquesta zona, i àdhuc fora d'aquesta com a NLL. Jud creu raonablement que es tracta d'una formació col·lectiva, cosa provada en alguns casos almenys. El nombre dels NLL del tipus *Vernba* o *Vergne* és enorme: Holder (*Altceltischer Spr.* III, 222) n'enumera 68, dels quals 53 són en país d'Occ, 14 en el SO. d'Oïl (i només un en el dept. Nord, potser, doncs, d'altre origen). Font i Quer va donar a conèixer (en sessió d'IEC, 1961) un treball important d'un savi botànic ross. sobre els boscos de *vernyes*. Recordo alguns noms de lloc *Berni(s)* cap al Ross., que semblaven correspondre a això, probablement reducció de *lia* a la manera de *Nuri* o *gloria*. Però els cognoms *Labèrnia* o *Bernis* no puc pas